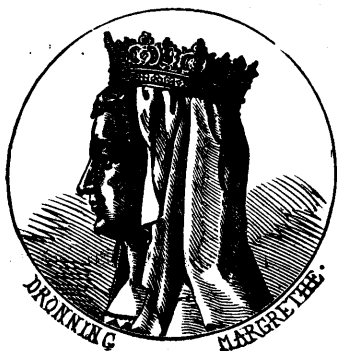


KVINDEN OG SAMFUNDET.

Udgivet af



Dansk Kvindesamfund.

Nr. 45.

Kontor: Nørregade 33, St.

16. November 1901.

Udgaar hver Lørdag.

17. Aarg.

Koster 50 Øre Kvartalet.

(+ 9 Øre i Postpenge i København.)
(+ 11 — — i Provinserne.)

Enkelte Numre 5 Øre.

Julie Laurberg,

Fotograf.

Hotel du Nord.

Indgang ad Porten.

Elevator.

EMMY THULSTRUP.

Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste



Panoptikon, V, 1ste Sal o. G.
Telefon 26543.

Kunstvævning.

M. J. Vestergaard,

Knabrostræde 3, 3. Sal.

Træffes 12—4.

Toni Christensen.

Hjemmelavet Konfekt,

Gl. Kongevej 90, St.

Telefon 32146.

Varerne bringes overalt.

Juleordre bedes indgivet helst inden
1. Decbr.

Ærede Læser af K. & S.!

Frugt, Grøntsager, Vildt, slagtet Fjerkræ,
udmærket Fiskefars 60 Øre ½, henkogte
Sager, alt i bedste Kvalitet anbefales Dem fra

Sophie Jensen, Skovbogade 5.

Telefon 7015.

Varerne sendes overalt.

Redaktionen træffes som Regel hver
Mandag og Torsdag Kl. 12—1 paa Kontoret
Nørregade 33, St

Artikler, som ønskes optagne i det først
udkommende Nummer af Bladet, maa være
Redaktionen i Hænde senest Mandag Morgen.

Ekspeditionen, Nørregade 33, St., aaben
hver Dag Kl. 10—7.

Annoncer til Kvinden og Samfundet
bedes sendte under Ekspeditionens Adresse.

Annonceprisen er: Forsiden 20 Øre, 3die
og 4de Side 15 og 12 Øre pr. Pettelinie —
10 % for mindst 6 Ganges Indrykkelse. Lø-
bende Annoncer Aaret rundt 15 % Rabat.

Klager over Uregelmæssighed i For-
sendelsen bedes stilet skriftligt til Postvæse-
net — hjælper dette ikke, da til Bladets
Kontor.

„Kvinden og Samfundet“ faas i
Kioskerne.

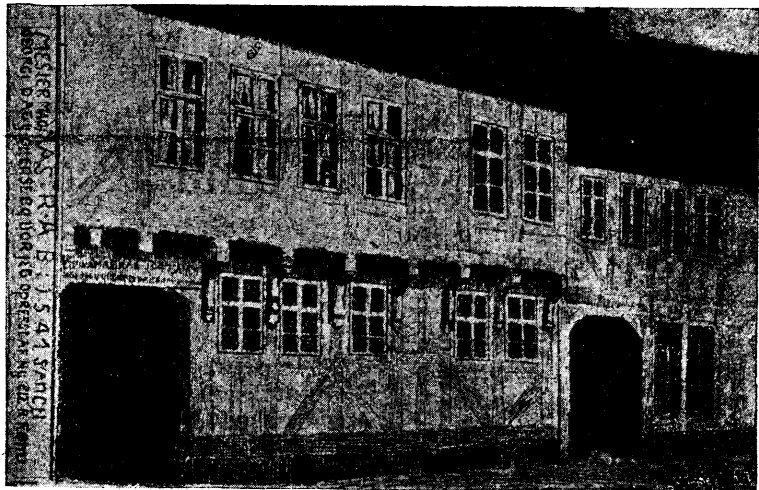
Fortidskvinder fra Odense.

At Odense er en af de ældste
Stæder i Norden er en bekendt Sag,
og at Navnet antages at stamme fra
Odin ligesaa bekendt. Mythen lader
Odin have adskilligt paa Samvittig-
heden med Hensyn til »Oense«, som
Fynboen siger. En Version beskyl-
der ham for at have anlagt Byen,
og en anden, at han har »ejet« en
Gaard paa Korsgaden, og at han som
god Borger af Byen ligger begravet
der et eller andet Sted.

Slet saa langt behøver vi nu ikke
at gaa tilbage i Hedenold for at kon-

statere at Odense, foruden at være
Fødeby for adskillige berømte Mænd,
ogsaa kan fremvise Kvinder, hvis
Minde lever i Byens Historie den Dag
i Dag.

Der er den fromme Dronning
Christine, Kong Hanses Efterleverske,
der holdt Hof i Odense de sidste
Aar af sit Liv og stiftede St. Claræ
Kloster, der var Byens eneste Nonne-
kloster, og det sidste, der blev stiftet
i Danmark. Det kom dog først i
Stand 1522, Aaret efter hendes Død.
Hun var god og gavmild mod



Byens Fattige, og da hun holdt et
meget sparsommeligt Hof og i det
hele var en god Husholder, havde
hun altid noget at undvære til Vel-
dædigheden, der var stor i den ka-
tholske Tid. Hun satte sig et varigt
Minde ved at lade sin egen pragt-
fulde Ligstevning udhugge og indsætte i
Graabrødre Kirkes Kor, (nu Kirke
ved Hospitalet for gamle Folk). Hun
lod sin Søn Frants begrave foran
Højaltret, og da Kong Hans døde
i Aalborg, lod hun hans Lig føre til
Odense og nedsætte i Graabrødre-
kirke, hvor senere ogsaa Kong Chri-
stian den 2den kom til at hvile hos
sine Forældre. I en nyere Tid er
denne Kongefamilies jordiske Lev-
ninger overført til St. Knuds Kirke.

Den næste Kvinde i Rækken er
Abigaël Hasebarth, Borgermester Otto
Knudsens Hustru; hun var født 1596
og blev Bedstemoder til Biskop Jens
Bircherod, fra hvem Eftertiden har
de fleste Oplysninger om hende.

Som den rige Borgermesters Hu-
stru, var hun paa en fremskudt Plads
i det Samfund, hvortil hun ved sit
Giftermaal kom til at høre.

Det Liv, som dengang levedes i
Odenses rige, mægtige Borgeradels
Kreds, var ret ejendommeligt, hvad
der fornemligst skyldtes Husmødrene.
Ligesaa i Borgermesterens Hus, hvor
Fru Abigaël gav Livet sit Særpræg
af høj, aandelig Udvikling og Intel-
ligens, Alvor, Flid, Orden og inder-
lig Gudsdygt.

I de Tider levede man til daglig
i stor Tarvelighed og opholdt sig i
de smaa Kamre i Husets underste
Etage, medens den store Sal oven-

paa ventede paa at bruges ved fest-
lige Lejligheder. Ved disse kom da
alle Husets Herligheder frem. Abigaël
bar ved slige Lejligheder en Diamant-
ring paa sin Finger til 130 Dalers
Værdi, og naar hun aabnede de
store Egetræskisters jernbeslagne Laag,
kunde hun forbygge sine Gæster med
en Skat af Sølv til 1700 Lods
Vægt, hvoraf de 540 Lod var for-
gyldt. Hun ejede 95 Tinfade og 103
Tintallerkener, som hun lod stille
skurede og blanke for sine Gæster,
og 52 Par Lagen og 60 Duge havde
hun spundet og vævet. Hun styrede
sit store Hus med Kløgt og Snille,
saa mange Gæster hos sig og stod
i Forbindelse med mange fremragende
Personer. I sin Enkestand modtog
hun blandt andre Besøg af Corfitz
Ulfeldt.

Da hendes Mand døde, beholdt
hun Gaarden (nuværende Løveapo-
thek) og levede 37 Aar som en højt
anset Borgerenke, der gavnede sin
By ved at tegne sig for det højeste
Bidrag paa Fattigligningen.

Hendes Hus blev Samlingsstedet
for en stor Flok Børn og Børne-
børn, paa hvilke hun havde megen
Indflydelse paa Grund af sin store
Oplysning.

Da en af Dattersønnerne en Gang
sad ved hendes Bord, og Talen faldt
paa, at en Signekælling havde vist
noget igen, fortalte hun til Advarsel,
hvad hun havde hørt af sin afdøde
Mand at være sket vel 70 Aar før
i hans eget Hus, og hvorledes han
mente, at den Onde tog klækkeligt
Vederlag for sin Hjælp, saa at man
ikke skulde holde sig til andre

end Gud i Modgang og Med-
gang*).

Heraf ser man, at hun tvert-
imod sin Tids Kvinder ikke hyldede
Overtro.

Hun vedblev trods sin høje Alder
at være »Forgangskone« ved Bryl-
lupper, hvor hun da mødte op med
alt sit Sølvstykke, Dækketøj, Bænke-
hynder, Sæder og Taftes Gardiner.
— Hun var saa fornem, at hun,
skøndt Borgerkone, dog holdt en
»Stadsmø« til Selskab og Tjeneste.
— Da hun døde, 1667, blev der
holdt Ligvagt og Vaagestue over
hende »efter den Skik, der i for-
nemme Huse var brugelig.«

Endelig maa her nævnes »Karen
Brahe«, der blev født 1657 og fik
en meget omhyggelig Opdragelse, thi
Moderen, Susanne Gjøl, var en lærd
Dame og havde fra fransk oversat
en Bog »om Jomfruers Optugtelse«*).

Denne anvendte hun paa Dat-
teren og lod hende lære Latin »saa-
ledes, at hun med temmelig Færdighed
kunde expediere sig derudi«.

Karen Brahe arvede en Bogsam-
ling efter sin Moders Fæst, og da
de boglige Sysler altid havde været
hende kære, forøgede hun denne
saaledes, at hun kunde skænke sit
Bibliothek til det adelige Jomfru-
kloster i Odense, som hun selv havde
stiftet. Hendes haandskrevne Sam-
ling af Kæmpeviser, som findes i Bi-
bliotheket, er noksom bekendt.

Hun stillede 200 Rdlr. til Biblio-
thekets Raadighed, hvoraf Renten
skulde anvendes til Indkøb af nye
Bøger og gav 2 Rdlr. aarligt til et
fattigt Menneske fra Odense Skole
for at holde Bibliotheket i Orden.

Karen Brahe blev 79 Aar, men
trods hun vidde Odense Resultatet
af sit Livs Virken og Arbejde, ligger
hun dog ikke begravet der.

Medfølgende Billede viser en ade-
lig Gaard fra Abigaël Hasebarths Tid
— det er den bekendte Rønnowske
Gaard, som er en nogenlunde vel-
bevaret Levning fra de Tider.

Man tænke sig nu Odense be-
staaende af saadanne store Gaarde med
udskaarne Bjælkehoveder og Snegle-
gange mod Gaardsiden.

Gaard ved Gaard tæt op ad hin-
anden, som man nu bygger, laa der
ikke, — der var Plads nok, og Grun-
dene var ikke dyre, saa Bygnin-
gerne laa langt fra hinanden, næppe
altid i Række og skilte af Marker
og Hauger med blomstrende Abild-
træer eller Hyld, der hang ud over
Muren.

Dette var nu lidt om Odense
Kvinder i svundne Tider, — en an-
den Gang skal vi høre nærmere om
Byens: vor Tids Kvinder, som just
nu i Sommer har vist os, at de ikke
lader de længst hensøvede noget
efter.

*) Se Engelstoft.

**) Se P. Hansen.